

Затверджено
рішенням наглядової ради
КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ "КРЕДИТ-
ЧОРНОБИЛЬ"
протокол № 106 від 27 червня 2024 р.
вводиться в дію 28 червня 2024

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “КРЕДИТ-ЧОРНОБИЛЬ”

1. ВСТУП

- 1.1. Кредитна спілка створює ефективну систему управління кредитним ризиком, що забезпечує виявлення, вимірювання, моніторинг, звітування, контроль і пом'якшення кредитного ризику як на індивідуальній, так і на портфельній основі.
- 1.2. Головний ризик-менеджер створює та використовує систему внутрішнього вимірювання кредитного ризику, порівнює результати цього вимірювання з величиною кредитного ризику, розрахованою відповідно до вимог нормативно-правового акту Національного банку з питань регулювання діяльності кредитних спілок, та аналізує причини відхилення.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 2.1. Ця Політика щодо управління кредитним ризиком у Кредитній спілці “Кредит-Чорнобиль” (далі - Політика) розроблено відповідно до Закону України “Про кредитні спілки”, Положення про вимоги до системи управління кредитної спілки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02.02.2024 № 15, Статуту та інших внутрішніх документів Кредитної спілки “Кредит-Чорнобиль” та є складовою частиною Політики управління ризиками Кредитної спілки.
- 2.2. Метою цієї Політики є визначення загальних вимог та порядку дій щодо процесу управління кредитним ризиком в діяльності Кредитної спілки.
- 2.3. Ця Політика визначає такі аспекти:
 - 1) процедури щодо виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення кредитного ризику, включаючи інструменти/індикатори, що використовуються;
 - 2) перелік документів, що має надати потенційний позичальник для розгляду кредитної заявки;
 - 3) порядок розгляду кредитної заявки, підстави для ухвалення рішень щодо надання кредитів, включаючи надання споживчих кредитів пов'язаним з кредитною спілкою особам, кредитів пов'язаним контрагентам;
 - 4) порядок роботи зі споживачем до і під час надання споживчого кредиту, включаючи розкриття інформації про реальну вартість кредитів;
 - 5) вимоги до оцінки майна, що отримується кредитною спілкою в заставу або забезпечення за кредитами (далі - застава);
 - 6) порядок перегляду кредитів, включаючи порядок перегляду кредитів, наданих пов'язаним особам;
 - 7) порядок обміну інформацією між учасниками процесу управління кредитним ризиком, включаючи види, форми і терміни подання інформації;
 - 8) порядок складання та перевірки достовірності регуляторної звітності щодо кредитного ризику, що надається до Національного банку.
- 2.4. Ця Політика переглядається та затверджується Наглядовою радою разом із Політикою управління ризиками в Кредитній спілці з метою забезпечення її

- ефективності та відповідності рівню ризик-апетиту кредитної спілки. Відповідальний за супроводження оновлення – Головний ризик-менеджер.
- 2.5. Перелік цільових напрямів кредитування Кредитної спілки визначається в Правилах про надання фінансових послуг Кредитної спілки, які затверджуються Наглядовою радою Кредитної спілки.
 - 2.6. Загальні умови, на яких повинні надаватися кредити: цінові умови, строковість, обсяги, види забезпечення та рівень забезпечення (покриття) заборгованості визначаються в рішеннях Наглядової ради, якими затверджуються процентні ставки за видами кредитів, обмеження щодо сум та строків надання кредитів, види забезпечення тощо.
 - 2.7. Порядок ухвалення кредитних рішень визначається в Положенні про Кредитний комітет Кредитної спілки, яке затверджується Правлінням Кредитної спілки. Делегування повноважень Кредитного комітету щодо ухвалення кредитних рішень не здійснюється.
 - 2.8. Кредитна спілка доводить цю Політику до працівників кредитної спілки, які беруть участь у процесі видачі та супроводження кредитів відповідно до функціональних обов'язків, і які повинні чітко розуміти підхід кредитної спілки до цього процесу та нести відповідальність за виконання політики, порядків і процедур.

3. ТЕРМІНИ

Кредитний ризик – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок невиконання боржником/контрагентом узятих на себе зобов'язань відповідно до умов договору.

4. МЕТА ТА ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

- 4.1. Мета управління кредитним ризиком полягає в забезпеченні мінімального рівня ризику при заданому рівні дохідності кредитного портфеля.
- 4.2. Процес управління кредитним ризиком забезпечує дотримання Кредитною спілкою Кредитної політики, затвердженої Наглядовою радою, яка встановлює значення лімітів кредитного ризику щодо:
 - 1) повноважень кредитного комітету щодо ухвалення кредитних рішень;
 - 2) ризику концентрації (максимального обсягу заборгованості) на одного боржника;
 - 3) ризику концентрації (максимального обсягу заборгованості) на одного боржника, пов'язаного з кредитною спілкою осіб;
 - 4) максимального обсягу майна, яке кредитна спілка має право набути у власність у рахунок погашення боргу боржників.
- 4.3. В процесі розгляду питань щодо надання потенційним позичальникам кредитів Кредитна спілка суворо дотримується наступних принципів: надання кредитів на умовах платності, строковості та повернення.
- 4.4. Кредитна спілка при здійсненні кредитних операцій дотримується пруденційних вимог і нормативів, визначених нормативно-правовими актами Національного банку України.
- 4.5. Визначення розміру кредитного ризику за операціями кредитування здійснюється у відповідності до вимог Національного банку.
- 4.6. Формування резервів за операціями кредитування здійснюється у відповідності до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності №9 згідно з вимогами МСФЗ за активними операціями клієнтів.
- 4.7. Кредитна спілка з метою поліпшення якості кредитного портфелю кредитів може проводити списання простроченої заборгованості віднесеної до непрацюючих активів за рахунок раніше сформованих резервів або відступлення права вимоги щодо таких кредитів третім особам. Рішення щодо відступлення права вимоги /списання кредитів проводиться на підставі результатів аналізу роботи з

простроченою заборгованістю відповідно до рішення Правління з урахуванням обмежень встановлених щодо прийняття рішень для значних правочинів.

- 4.8. З метою мінімізації кредитних ризиків, що приймаються Кредитною спілкою, та з урахуванням вимог Національного банку України, Кредитна спілка здійснює управління кредитними ризиками відповідно до зазначених нижче основних принципів:

- 4.8.1. **Принцип системності та комплексності** передбачає використання системного підходу до управління ризиками як кредитного портфелю в цілому, так і окремих кредитних ризиків, що приймає на позичальника/контрагента (групи пов'язаних позичальників/контрагентів), та включає:

- ідентифікацію кредитного ризику. Виявлення кредитного ризику в різноманітних операціях;
- аналіз, якісну та кількісну оцінку ризиків;
- контроль за ризиком (створення системи процедур, які направлені на підтримку запланованого рівня ризику, концентрації в розрізі видів кредитів (кредитних продуктів).
- планування та **лімітування ризику** в рамках затвердженого Наглядовою радою ризик-апетиту (прийняття та/або обмеження ризику) на звітний період у вигляді показника вартості ризику (Risk cost), тобто суми доформованих резервів за тілом кредитів або співвідношення суми доформованих резервів за тілом кредитів (за МСФЗ) до середньорічної чистої балансової вартості портфелю, приведене до річного показнику, а також інших лімітів, визначених у Політиці управління ризиками.

Моніторинг встановлених лімітів кредитного ризику (включно з лімітами концентрації) здійснюється Головним ризик-менеджером на щомісячній основі до 5 числа місяця, наступного за звітним

Кількісні показники ризиків розподіляються за рівнями шляхом порівняння фактичного значення ризику із значенням встановленого ліміту з віднесенням відповідного ризику до «Зеленої», «Жовтої», «Жовтогарячої» чи «Червоної зон» згідно Політики про управління ризиками Кредитної спілки.

У разі виявлення порушень лімітів кредитного ризику чи лімітів концентрації Головний ризик-менеджер здійснює процедуру ескалації порушень лімітів згідно Політики управління ризиками.

При цьому, у разі перевищення затверджених Наглядовою радою лімітів кредитного ризику в рамках значень, які відповідають «Жовтій зоні», таке перевищення вважається авторизованим, тобто інформація щодо перевищення ліміту та причин цього порушення має надаватися Правлінню, яке має погоджувати план заходів для усунення існуючих порушень та щодо запобігання їх подальшому перевищенню.

У разі перевищення лімітів кредитного ризику, що відповідають значенням «Жовтогарячої зони», інформація щодо перевищення та причин цих порушень має надаватися в тому числі Наглядовій раді, яка має погоджувати план заходів для усунення існуючих порушень та щодо запобігання їх подальшому перевищенню.

- 4.8.2. **Принцип збалансованості** передбачає зважене поєднання централізованого та децентралізованого прийняття рішень у частині управління кредитними ризиками Кредитної спілки для усунення можливого конфлікту інтересів. Даний принцип реалізується через виконання наступних умов:

- наявність чіткого розподілення повноважень та опису меж цих повноважень органів управління та посадових осіб, а також регулярний перегляд цих повноважень;
- колегіальність прийняття рішень по тих операціях, що несуть кредитний ризик для Кредитної спілки, та які передбачають значні суми та тривалі строки, за виключенням стандартизованих кредитів;

- наявність та функціонування у встановленому порядку колегіальних органів), які приймають рішення в галузі кредитної діяльності (в рамках своєї компетенції);
- наявність інструкцій, положень та інших нормативних документів Кредитної спілки, що регламентують порядок та послідовність проведення операцій на різних стадіях кредитного процесу, в тому числі в необхідних випадках та за окремими видами кредитів, а також процедури взаємодій підрозділів в кредитному процесі;
- наявність обов'язкової процедури проведення незалежної експертизи ризиків операцій, що запропоновані до реалізації (за виключенням типових операцій, стандартні умови проведення яких визначені відповідними внутрішніми нормативними та розпорядчими документами), результати якої виносяться на розгляд уповноважених органів/посадових осіб Кредитної спілки.

4.8.3. Принцип методологічної єдності передбачає застосування в Кредитній спілці однакової та адекватної методології для ідентифікації та кількісної оцінки кредитного ризику. Даний принцип включає в себе:

- а) видання у разі необхідності методологічних документів, що стосуються аналізу кредитних ризиків та інших питань управління кредитними ризиками;
- б) контроль за виконанням всіма структурними підрозділами вимог та рекомендацій, що зазначені в цих документах.

Основу єдиної методології управління кредитними ризиками складає застосування наступних процедур:

- ретельна оцінка можливості погашення заборгованості та намірів заявника (витребування повної та достовірної інформації про позичальника), достатності та відповідної якості забезпечення (для кредитів, які передбачають наявність забезпечення);
- аналіз фінансового потенціалу позичальника, його кредитоспроможності;
- документальне оформлення результатів оцінки, визначення категорій кредитних операцій за ступенем ризику (належне юридичне оформлення; встановлення лімітів по кредитним операціям; контроль цільового використання наданих кредитних коштів; активний моніторинг кожного наданого кредиту, гарантії тощо та всього кредитного портфелю згідно затвердженого порядку);
- поточний контроль і щомісячний моніторинг якості кредитів на груповій основі (контроль обслуговування боргу згідно умов кредитних угод; контроль виконання умов кредитних угод; оперативне виявлення економічних, політичних та галузевих факторів, які можуть вплинути на здатність позичальника обслуговувати заборгованість);
- детальний контроль (аналіз динаміки фінансового стану позичальника; щорічний перегляд Кредитним комітетом кредитної операції на підставі подання інформації Головного ризик-менеджера, якщо сума боргу Боржника - пов'язаної з Кредитною спілкою особи перевищує 10 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законодавством України; переоцінка заставного майна (не рідше ніж 1 раз на рік); аналіз змін умов кредитної угоди; аналіз прибутковості кредитної операції; стягнення та реструктуризація заборгованості за виданими кредитами; формування резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями).

4.8.4. Принцип своєчасності контролю. Кредитна спілка створює та застосовує механізми внутрішнього контролю та інші механізми, що забезпечують своєчасне інформування керівників кредитної спілки про відхилення від політики, процедур та порушення встановлених лімітів ризиків для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень.

4.8.5. Принцип прозорості інформації для споживача/клієнта. Умови надання кожного з видів кредитів затверджуються Наглядовою радою Кредитної спілки. На офіційній веб-сторінці Кредитної спілки розміщується загальна інформація про всі кредитні послуги, зокрема і істотні характеристики послуги з надання споживчого

кредиту. Позичальник може ознайомитися з поточною версією тарифів та вартості кредитів на офіційній веб-сторінці. У Кредитному договорі зазначається інформація відповідно до законодавства, зокрема і реальна процентна ставка та актуальний графік платежів. Забороняється у будь-який спосіб ускладнювати прочитання споживачем такої інформації, у тому числі шляхом її друкування шрифтом меншого розміру, ніж основний текст, злиття кольору шрифту з кольором фону, тощо.

5. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

- 5.1. Організаційну структуру процесу управління кредитним ризиком заснована на трьох лініях захисту:
Перша лінія: Підрозділи / працівники безпосередньо залучені до процесу надання фінансових послуг, включаючи Кредитний комітет
Друга лінія: Головний ризик менеджер
Третя лінія: Головний внутрішній аудитор

6. УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

- 6.1. Управління кредитними ризиками охоплює всі стадії кредитного процесу, починаючи з розгляду кредитної заявки та укладання кредитного договору (відкриття кредитного ліміту), кредитне адміністрування (ведення кредитної справи тощо), моніторинг використання кредиту (ліміту), моніторинг стану заборгованості позичальника до повного закінчення взаємовідносин по договору (закриття кредитного ліміту). При цьому, оскільки операції, що несуть кредитний ризик, можуть бути пов'язані з прийняттям не тільки кредитного, але й інших видів ризику, згідно з даним принципом оцінка ризиків за такими операціями повинна носити комплексний характер (за всіма видами ризиків, що виникають, та їх сукупності) для цілей управління всіма ризиками.
- 6.2. Кредитна спілка впровадив та регулярно удосконалює систему управління географічним ризиком, а також відстежує ризик концентрації кредитного портфелю позичальників на рівні регіонів.
- 6.3. Кредитна спілка ретельно дотримується контролю рівня кредитних ризиків у рамках установлених лімітів.
- 6.4. Кредитна спілка не встановлює окремі ліміти ризику концентрації по строку погашення, але відстежує структуру портфелю за строковістю на регулярній основі.
- 6.5. Кредитна спілка не встановлює окремих лімітів концентрації на види забезпечення за кредитами.
- 6.6. Кредитна спілка здійснює регулярний контроль за оцінкою майна, який передбачає здійснення на регулярній основі верифікації (актуалізації) вартості майна, визначеної під час здійснення оцінки майна, шляхом:
- 1) проведення аналізу звіту про оцінку майна/внутрішнього звіту кредитної спілки про оцінку майна (індивідуальна верифікація вартості майна) щодо його відповідності вимогам законодавства України/внутрішнім документам;
 - 2) зіставлення вартості майна, визначеної у звіті про оцінку майна, із вартістю подібного майна, що міститься у відповідних зовнішніх базах статистичних даних, до яких кредитна спілка має доступ (автоматична верифікація вартості майна).
- 6.7. Кредитна спілка приділяє особливу увагу поточному контролю за виконанням позичальником умов кредитного договору в частині повного та своєчасного погашення боргу та комісій/відсотків за користування кредитним коштами.

- 6.7.1. З метою якісного управління кредитним ризиком в Кредитною спілкою встановлено додаткові заходи контролю за обсягами кредитування, які визначають стратегію роботи з позичальниками як початкових стадіях прострочення боргу, так і на більш пізніх (робота з непрацюючими активами), включаючи періодичність контакту з позичальником чи іншими контактними особами, способи передачі інформації, її зміст.
- 6.7.2. Суттєве значення має взаємодія між структурними підрозділами / працівниками, які працюють з позичальниками на етапі попереднього нагадування про необхідність сплати чергового платежу та на початкових етапах прострочення боргу, з підрозділом, який супроводжує справу клієнта на етапі досудового стягнення заборгованості та представляє інтереси Кредитної спілки в суді.
- 6.8. Моніторинг кредитного ризику на індивідуальній (кожен договір) та портфельній основі.
- 6.8.1. Кредитна спілка здійснює на постійній основі моніторинг портфеля кредитів на рівні кожної активної операції/групи фінансових активів, уключаючи достатність сформованих кредитною спілкою резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до вимог МСФЗ та величини кредитного ризику відповідно до вимог нормативно-правового акту Національного банку з питань регулювання діяльності кредитних спілок.
- 6.8.2. Кредитна спілка розробляє та впроваджує комплексні процедури та інформаційні системи щодо управління ризиками для моніторингу портфеля кредитів на рівні кожної активної операції/групи фінансових активів. Кредитна спілка у цих процедурах визначає підходи до раннього виявлення у боржників/контрагентів ознак потенційної проблемності, заходи щодо запобігання збільшенню кредитного ризику та перелік управлінської звітності.
- 6.8.3. Кредитна спілка запроваджує ефективну систему кредитного моніторингу на рівні кожної активної операції/групи фінансових активів, яка включає такі заходи:
- 1) оцінку поточного фінансового стану боржника для кредитів, що оцінюються на індивідуальній основі;
 - 2) моніторинг виконання умов кредитного договору щодо погашення відсотків та основної суми боргу;
 - 3) моніторинг дотримання боржником інших умов кредитного договору;
 - 4) моніторинг своєчасного перегляду наявності та стану збереження забезпечення, а також його ринкової (справедливої) вартості;
 - 5) своєчасне інформування керівників кредитної спілки щодо виявлених проблем з метою вжиття заходів для запобігання збільшенню кредитного ризику.
- 6.8.4. Кредитна спілка здійснює оцінку поточного фінансового стану боржника-фізичної особи не рідше, ніж один раз на рік з урахуванням стану обслуговування боргу, а фізичної особи-підприємця та юридичної особи - не рідше, ніж один раз на квартал. Перевірка предметів забезпечення здійснюється не рідше одного разу на рік.
- 6.8.5. Кредитна спілка здійснює моніторинг портфеля кредитів, під час якого забезпечує оцінку таких показників:
- 1) якості портфеля кредитів залежно від кількості днів прострочення боргу в розрізі: боржників або групи пов'язаних з кредитною спілкою осіб; видів кредитів;
 - 2) структури видів забезпечення за кредитами;
 - 3) повноти сформованих кредитною спілкою резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до вимог МСФЗ та величини кредитного ризику відповідно до вимог нормативно-правового акту Національного банку з питань регулювання діяльності кредитних спілок.
- 6.8.6. Кредитна спілка під час оцінки кредитного ризику враховує ризик концентрації також у розрізі:

- 1) величини заборгованості за позичальниками (боржниками), групами осіб, пов'язаних з кредитною спілкою;
 - 2) кредитних продуктів;
 - 3) мети кредитування (цільового використання коштів);
 - 4) видів забезпечення за кредитами.
 - 5) окремо по кредитах наданих пов'язаним особам.
- 6.8.7. При досягненні граничних значень показників можуть прийматися наступні дії, згідно встановленим процедурам:
- для портфельних показників – зупинка надання кредитів певного виду повністю або частково, ревізія процедур кредитування;
 - для індивідуальних показників позичальника – блокування / зменшення встановлених кредитних лімітів, вимога дострокового погашення заборгованості;
- 6.9. Кредитна спілка усвідомлює ризики, які можуть виникнути через різкі зміни на ринку кредитування. З метою ефективного управління цими ризиками Кредитний комітет докладає максимальних зусиль з моделювання можливих негативних сценаріїв у разі значних змін на ринку кредитування, в тому числі проводиться постійний аналіз макроекономічних показників, політичної ситуації та факторів соціальної стабільності, які можуть вплинути на ситуацію на ринку кредитування: інформація з офіційного сайту НБУ [Макроекономічні показники \(bank.gov.ua\)](http://bank.gov.ua). На підставі цього аналізу з метою упередження негативних наслідків Кредитна спілка в разі необхідності змінює правила кредитування, політики з управління ризиками, включаючи розрахунок кредитних лімітів, перелік мінімальних вимог до позичальників тощо.
- 6.10. Головний ризик-менеджер не пізніше наступного робочого дня після виявлення ризику інформує Наглядову раду, Правління та кредитний комітет про значне підвищення кредитного ризику (наближення фактичних показників кредитного ризику до встановлених значень лімітів або порушення лімітів), порушення нормативів кредитних ризиків, встановлених нормативно-правовим актом Національного банку з питань регулювання діяльності кредитних спілок.
- 6.11. Визначення критеріїв прийнятності кредитування
- 6.11.1. Кредитна спілка визначає та використовує критерії прийнятності кредитування, які визначають, хто має право на отримання кредиту і в якому розмірі, які види кредиту доступні і на які строки, а також на яких умовах надаються такі кредити.
- 6.11.2. При здійсненні операцій в сегменті кредитування фізичних осіб позичальниками можуть виступати члени-Кредитної спілки-дієздатні фізичні особи та/або фізичні особи-підприємці, які відповідають вимогам Правил про надання фінансових послуг Кредитної спілки.
- При здійсненні операцій в сегменті кредитування юридичних осіб боржниками можуть виступати члени-Кредитної спілки-юридичні особи, які відповідають вимогам Закону України «Про кредитні спілки» та Правил про надання фінансових послуг Кредитної спілки.
- 6.11.3. При ухваленні кредитних рішень, як для надання нових кредитів, так і для внесення змін до умов за діючими/наявними кредитами має бути чітким та послідовним.
- 6.11.4. Кредитна спілка визначає наступний мінімальний перелік документів та інформації, необхідних для ухвалення кредитних рішень як щодо нових кредитів, так і зміни умов за діючими / наявними кредитами:
- 1) заявку працівника, відповідального за надання кредитів/кредитного підрозділу (у разі його утворення), з визначенням обсягу та умов кредитування, висновком щодо здатності позичальника забезпечити належне обслуговування та повернення кредиту, а також описом та обґрунтуванням кредитного рішення, що пропонується для ухвалення;

2) висновок головного ризик-менеджера та головного комплаєнс-менеджера для ухвалення кредитних рішень щодо кредитів пов'язаним з кредитною спілкою особам.

Кредитна спілка з метою належного управління кредитним ризиком надає кредити пов'язаним з кредитною спілкою особам на умовах, які не можуть відрізнятися від звичайних умов надання кредитною спілкою таких видів кредитів іншим особам.

Члени Наглядової ради кредитної спілки або кредитного комітету, які мають право ухвалювати кредитне рішення, не можуть бути залученими до схвалення рішення щодо видачі кредитів їм та/або особам, пов'язаним з ними.

6.11.5. Кредитна спілка допускає використання при прийнятті кредитного рішення щодо видів кредитів такі типи доходів:

Види кредитів	Тип доходу	
	Офіційно підтверджений	Підтверджений непрямыми методами
Всі види кредитів для фізичних осіб	+	+

6.11.6. Додаткові вимоги до Позичальника-фізичної особи можуть бути встановлені для окремих видів кредитів у Правилах про надання фінансових послуг Кредитної спілки.

6.11.7. Кредитна спілка, ухвалюючи рішення щодо надання кредиту, здійснює аналіз інформації та проводить всебічне вимірювання ризиків та враховує такі фактори:

- 1) мету отримання кредиту та джерела його погашення;
- 2) кредитну історію і поточну платоспроможність боржника;
- 3) щодо кредитів на здійснення підприємницької діяльності – життєздатність бізнес-моделі фізичної/юридичної особи – суб'єкта господарювання;
- 4) прийнятність та достатність забезпечення, можливість його реалізації;
- 5) додаткові умови кредитного договору, що забезпечують обмеження збільшення в майбутньому кредитного ризику;
- 6) прогнозні дані щодо необхідної суми формування резервів під очікувані кредитні збитки та величини кредитного ризику на момент видачі кредиту;
- 7) репутацію боржника та його здатність/готовність нести юридичну відповідальність та співпрацювати з кредитною спілкою з усіх питань, що можуть виникати протягом періоду користування кредитом;
- 8) надійність та достатність юридичної позиції кредитної спілки щодо умов кредитного договору та договорів забезпечення/застави для забезпечення належної співпраці з боржниками / заставодавцями.

6.11.8. Кредитна спілка установлює критерії прийнятності кредитування, які не повинні прилаштовуватися до вимог та потреб пов'язаних з Кредитною спілкою осіб.

6.11.9. При розгляді питання про видачу кредиту враховується зокрема фінансово-майновий та соціальний стан фізичної особи, клієнтська та кредитна історія, ділова репутація, а також можливість повністю та у встановлений строк повернути отриманий кредит.

6.11.10. Фізичній або юридичній особі може бути наданий один або декілька кредитів за умови достатнього рівня кредитоспроможності для належного виконання зобов'язань за всіма наданими (в тому числі і раніше) кредитами та відповідності кредитної історії.

6.11.11. Кредити пов'язаним особам надаються з врахуванням вимог Національного банку України та вимог діючих індивідуальних договорів.

6.11.12. У процесі розгляду кредитної заявки Кредитна спілка може використовувати інформацію з бюро кредитних історій (БКІ), кредитного реєстру Національного банку України, а також інших зовнішніх інформаційних джерел.

Звіти БКІ використовуються для підтвердження або ідентифікації зобов'язань заявників перед іншими фінансовими установами; встановлення якості історії таких відносин; для обліку витрат на обслуговування таких зобов'язань під час розрахунку платоспроможності.

Звіти з інших інформаційних джерел використовуються для ідентифікації заявників, для отримання додаткових даних, а також для перевірки відсутності негативної інформації.

6.12. Правила прийняття кредитного рішення.

6.12.1. Кредитне рішення повинно містити:

- 1) суму кредиту/ліміту та термін повернення (графік погашення) кредиту;
- 2) процентну ставку / маржу (у разі змінюваної ставки), витрати позичальника за кредитом, включаючи комісію за користування кредитом, та терміни сплати процентів / комісій (за наявності);
- 3) зобов'язання позичальника, які він має виконати для отримання кредиту (за потреби);
- 4) вимоги щодо забезпечення за кредитом (за потреби);
- 5) умови, яких має дотримуватись позичальник протягом дії кредитного договору у разі його укладення;
- 6) витяг з протоколу засідання Кредитного комітету щодо прийняття рішення про надання кредиту, який має містити список осіб, які брали участь у прийнятті рішення, їх повноваження та особисту позицію кожної особи;
- 7) строк дії кредитного рішення (строк, протягом якого кредитна спілка має право укласти договір та видати кредит).

6.12.2. Кредитна спілка має право включати в кредитне рішення інформацію шляхом посилення на внутрішній документ/типовий договір, у якому зазначена така інформація, якщо він затверджений відповідним органом кредитної спілки.

6.12.3. Кредитне рішення має базуватися вказаній інформації, та виключати суб'єктивне судження, що базується на факторі впливу членів, керівників кредитної спілки або третіх осіб з метою схвалення рішень щодо видачі кредитів на умовах, що можуть зашкодити або шкодять інтересам кредитної спілки.

6.13. Контроль процесу супроводження кредиту

6.13.1. В межах Системи внутрішнього контролю Кредитна спілка забезпечує належне супроводження кредиту до його погашення, включаючи:

- 1) моніторинг кредитної справи боржника;
- 2) перевірку повноти пакета документів, отримання забезпечення та виконання інших умов, необхідних для надання кредиту (якщо це передбачено кредитним договором), надання дозволу на перерахування коштів згідно з кредитним договором;
- 3) контроль установлених значень лімітів;
- 4) моніторинг виконання умов кредитного договору щодо погашення відсотків та основної суми боргу;
- 5) моніторинг дотримання боржником інших умов кредитного договору;
- 6) моніторинг своєчасного перегляду наявності та стану збереження забезпечення, а також переоцінки його ринкової (справедливої) вартості.

6.14. Вимоги до кредитної справи боржника

6.14.1. Кредитна спілка за кожним кредитом боржника формує кредитну справу боржника із паперових та/або електронних документів, що повинні бути оформлені належним чином і відповідати за оформленням та змістом вимогам діючого законодавства України та внутрішнім нормативних документів. Кредитна справа може зберігатися в Кредитній спілці як в паперовому вигляді, так і в електронному.

6.14.2. Кредитна спілка забезпечує належне зберігання кредитної справи боржника, що мінімізує ризик її знищення або псування в результаті обставин непереборної сили

- (форс-мажор), а також дій працівників кредитної спілки або третіх осіб. Переміщення, доповнення або тимчасове вилучення документів має бути задокументованим та проводитися виключно особами, які мають такі повноваження.
- 6.14.3. Кредитна спілка забезпечує періодичний внутрішній контроль за повнотою кредитної справи боржника.
- 6.14.4. Кредитна справа боржника має включати всю інформацію, необхідну для належного вимірювання кредитного ризику, уключаючи оцінку поточного фінансового стану боржника на індивідуальній основі, а також контроль за виконанням умов, передбачених у кредитному рішенні та зазначених у кредитному договорі.
- 6.15. Перегляд кредитів
- 6.15.1. Кредитна спілка проводить перегляд кредитів боржників не пізніше ніж через один рік з дати видачі кредиту та в подальшому – не рідше ніж один раз на рік.
- 6.15.2. Метою перегляду кредитів є:
- 1) перевірка правильності оцінки фінансового стану боржника, якості обслуговування боргу, ймовірності дефолту та втрат у разі дефолту боржника, ринкової (справедливої) вартості забезпечення, розміру резервів під очікувані кредитні збитки та величини кредитного ризику;
 - 2) визначення плану подальших дій кредитної спілки щодо боржника.
- 6.15.3. Предметом перегляду кредитів є кредити, за якими обсяг боргу щодо одного боржника (без урахування суми сформованих резервів під очікувані кредитні збитки) станом на дату перегляду становить:
- 1) більше десяти розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законодавством України – для боржника – пов'язаної з кредитною спілкою особи;
 - 2) більше трьох відсотків загального обсягу портфеля кредитів кредитної спілки (без урахування сум сформованих резервів під очікувані кредитні збитки) – для інших кредитів.
- 6.15.4. Кредитна спілка визначає процедуру перегляду кредитів, що включає:
- 1) перелік, функції та порядок взаємодії учасників процесу перегляду кредитів, їх повноваження і відповідальність;
 - 2) періодичність перегляду;
 - 3) вимоги до переоцінки забезпечення в рамках перегляду;
 - 4) оцінку можливих змін у здатності боржника обслуговувати кредит
 - 5) вимоги до документування результатів перегляду;
 - 6) вимоги до рекомендацій або дій, що можуть бути результатом перегляду;
 - 7) вимоги щодо термінів та формату надання звітів про результати перегляду кредитів раді кредитної спілки.
- 6.15.5. Кредитний комітет кредитної спілки здійснює перегляд кредитів з урахуванням актуальних висновків, а саме:
- 1) висновку працівника, відповідального за надання кредитів/кредитного підрозділу (у разі його утворення) з пропозиціями відносно подальших дій щодо боржника;
 - 2) висновку головного ризик-менеджера, що містить детальну оцінку ризиків боржника та динаміки їх зміни порівняно з датою видачі/останнього перегляду;
 - 3) висновку щодо фінансового стану боржника, зовнішнього середовища, у якому він працює, та стану виконання ним зобов'язань за кредитним договором.
- 6.15.6. Кредитна спілка використовує результати перегляду кредитів для удосконалення процедур надання, моніторингу кредитів та контролю за дотриманням цих процедур.
- 6.15.7. Кредитна спілка, яка під час розрахунку розміру кредитного ризику приймає вартість застави, забезпечує контроль за оцінкою майна, яке кредитна спілка отримала/має намір отримати в заставу, майна, яке кредитна спілка набула/має

намір набути у власність у рахунок погашення заборгованості боржника/контрагента. Зазначений контроль здійснюється головним ризик-менеджером.

6.16. Ціноутворення

6.16.1. Процентні ставки за видами кредитів (кредитними продуктами) встановлюються рішенням Наглядової ради:

- Розрахунок ціни ринку – проведення аналізу ринку кредитування в розрізі видів кредитів / основних продуктів;
- Визначення позиції на ринку – визначення необхідного/можливого відхилення ставок від ринкових, з метою управління темпами надання кредитів і реалізації процентної політики;
- Аналіз прибутковості ставок – кредитні ставки повинні покривати вартість ризиків і накладних витрат.

6.16.2. Надання коштів за ставкам нижче стандартних можливо виключно при дотриманні вимог діючого законодавства України та індивідуальних актів Національного банку України, а також при позитивному рішенні Наглядової ради/Правління.

7. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ПРО КРЕДИТНИЙ РИЗИК

7.1. Управлінські звіти про кредитний ризик мають подаватися головним ризик-менеджером Наглядовій раді та її комітету з управління ризиками (у разі його утворення) не рідше одного разу на квартал, Правлінню та кредитному комітету - не рідше одного разу на місяць, та містити наступну інформацію щодо:

- 1) концентрації портфеля кредитів у розрізі боржників, груп пов'язаних з кредитною спілкою осіб, продуктів (видів кредитів), видів забезпечення за кредитними договорами; розміру та якості портфеля кредитів у розрізі кількості днів прострочення боргу, класифікації згідно з вимогами нормативно-правового акту Національного банку з питань регулювання діяльності кредитних спілок;
- 2) рівня сформованих резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до вимог МСФЗ;
- 3) розміру кредитного ризику;
- 4) контролю за оцінкою майна, уключаючи результати проведення верифікації вартості майна;
- 5) списань кредитів, а також обсягу погашення списаних кредитів;
- 6) порушень кредитною спілкою установлених значень лімітів кредитного ризику, а також інформації щодо авторизованих перевищень лімітів.

8. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ДОСТОВІРНОСТІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ЗВІТНОСТІ ЩОДО КРЕДИТНОГО РИЗИКУ, ЩО НАДАЄТЬСЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ:

8.1. Щомісячно головний бухгалтер після підготовки звітних даних, включаючи розрахунок пруденційних нормативів діяльності за місяць передає їх головному ризик-менеджеру для перевірки правильності обчислення з урахуванням встановлених законодавством обмежень щодо строків .

8.2. Головний ризик-менеджер погоджує коректність розрахунку пруденційних нормативів до 12:00 наступного робочого дня.

8.3. У разі виявлення помилок негайно повідомляє головного бухгалтера та голову Правління про необхідність їх виправлення та (за необхідності) повідомлення Національного банку України про затримку відправки звітності.